

Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus (5493007PYLOJEXV2U856)

PENSIOENFONDS
ARCHITECTENBUREAUS

Samenvatting

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus (LEI: 5493007PYLOJEXV2U856) neemt de belangrijkste ongunstige effecten van zijn beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking. Deze verklaring is de geconsolideerde verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren van Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus (hierna PfAB). In dit document wordt uiteengezet hoe PfAB omgaat met de belangrijkste ongunstige effecten.

Deze verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren heeft betrekking op de referentieperiode van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025.

PfAB heeft een Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Beleid (hierna: MVB-Beleid) opgesteld en gepubliceerd op de website. In het MVB-Beleid is opgenomen hoe PfAB ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren vaststelt en prioriteert. Twee overtuigingen ten aanzien van ecologische, sociale en governance aspecten (hierna: ESG-beliefs) vormen het kader voor de uitwerking en implementatie van het MVB-beleid, te weten: ESG Belief 1. Het pensioenfonds heeft een maatschappelijk rol in het bijdragen aan een leefbare en duurzame wereld en ESG Belief 2. Het meewegen en integreren van “Environmental, Social and Governance” (hierna: ESG) aspecten in de beleggingskeuzes draagt bij aan verantwoorde, stabiele en positieve beleggingsresultaten.

PfAB neemt MVB-criteria zowel mee bij de (strategische) keuze voor beleggingscategorieën als bij de implementatie van het vermogensbeheer. Dit betreft zowel de inrichting van de onderliggende mandaten en kaderstelling (zoals selectie van benchmarks), de selectie van externe vermogensbeheerders en het engagementprogramma.

De belangrijkste instrumenten om ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking te nemen zijn:

- **Uitsluitingen.** PfAB belegt niet in bedrijven gerelateerd aan controversiële wapens, tabak (met een drempelwaarde van 5% voor distributie en productie) en mijnbouw van thermische kolen & teerzanden. PfAB belegt ook niet in bedrijven die in zeer ernstige mate de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen schenden. Tot slot belegt PfAB ook niet in staatsobligaties van landen die onderworpen zijn aan sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie.
- **Engagement.** PfAB heeft met haar engagement provider, Columbia Threadneedle Investments, afgesproken dat zij engagement actief inzet om zichtbaar en concreet invulling te geven aan klimaatverandering en de beheersing van risico's die samenhangen met het gedrag van bedrijven in relatie tot de principes van de UN Global Compact en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Indien negatieve bijdrages van de onderliggende ondernemingen hebben voorgedaan, vraagt PfAB de uitvoerder van het engagementprogramma om herstel en verhaal te bevorderen als onderdeel van engagement op de onderliggende onderneming. Dit beleid wordt toegepast op de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille.
- **Benchmark selectie.** Voor de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille zijn klimaat transitie benchmarks geselecteerd. Deze benchmarks volgen een CO2-reductiepad conform het klimaatakkoord van Parijs. Voor beleggingen in high yield obligaties is een

reguliere benchmark geselecteerd, maar wordt wel een 30% lagere carbon footprint dan de benchmark nagestreefd.

- **Selectie van vermogensbeheerders.** Voor sommige beleggingscategorieën (zoals vastgoed en hypotheek) is de manager-keuze belangrijker dan de strategiekeuze als het om maatschappelijk verantwoord beleggen gaat. PfAB beoordeelt daarom het beleid, proces en resultaten van de managers ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen.
- **Sustainable bonds.** Binnen de matchingportefeuille is een doelallocatie opgenomen naar Sustainable bonds (op basis van de Green Bond Principles of Social Bond Principles).

De belangrijkste databronnen die worden gebruikt voor analyse van ESG aspecten, identificatie van belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren en rapportage op duurzaamheidsaspecten zijn MSCI en GRESB. PfAB maakt daarnaast gebruik van een fiduciair manager voor engagementactiviteiten en rapportages. De fiduciair manager stelt onafhankelijk van de vermogensbeheerder bovendien een uitgebreide ESG risicoanalyse op, waarmee integraal inzicht in de ESG-risico's van de portefeuille wordt verkregen.

Summary

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus (LEI: 5493007PYLOJEXV2U856) considers principal adverse impacts of its investment decisions on sustainability factors. The present statement is the consolidated statement on principal adverse impacts on sustainability factors of Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus (hereinafter referred to as 'PfAB'). This document describes how PfAB considers the main adverse impacts. This statement on principal adverse impacts on sustainability factors covers the reference period from Januari 1, 2025, to December 31, 2025.

PfAB has established and published a Responsible Investment Policy (hereafter: MVB Policy) on its website. The MVB Policy outlines how PfAB identifies and prioritizes adverse effects on sustainability factors. Two beliefs regarding ecological, social and government aspects (hereafter: ESG beliefs) form the framework for the development and implementation of the MVB Policy, namely: ESG Belief 1. The pension fund has a societal role in contributing to a livable and sustainable world, and ESG Belief 2. Considering and integrating "Environmental, Social, and Governance" (hereafter: ESG) aspects into investment choices contributes to responsible, stable, and positive investment outcomes.

PfAB incorporates MVB criteria both in the (strategic) selection of investment categories and in the implementation of asset management. This includes the structure of underlying mandates and frameworks (such as benchmark selection), the selection of external asset managers, and the engagement program.

The main tools to consider adverse impacts of investment decisions on sustainability factors are:

- **Exclusions.** PfAB does not invest in companies related to controversial weapons, tobacco (with a 5% threshold for distribution and production), and thermal coal & oil sands mining. PfAB also does not invest in companies that seriously violate OECD guidelines for multinational enterprises. Finally, PfAB does not invest in government bonds of countries subject to sanctions by the UN Security Council and/or the European Union.
- **Engagement.** PfAB has agreed with its engagement provider, Columbia Threadneedle Investments, to actively engage to visibly and concretely address climate change and the management of risks associated with company behavior in relation to the principles of the UN Global Compact and the OECD Guidelines for Multinational Enterprises. If negative contributions from underlying companies have occurred, PfAB asks the engagement program manager to promote recovery and redress as part of engagement with the underlying company. This policy applies to the equity and corporate bond portfolio.
- **Benchmark selection.** Climate transition benchmarks have been selected for the equity and corporate bond portfolio. These benchmarks follow a CO2 reduction path in line with the Paris Agreement. For investments in high yield bonds, a regular benchmark is selected but a 30% lower carbon footprint than the benchmark is pursued.
- **Selection of asset managers.** For some investment categories (such as real estate and mortgages), manager selection is more important than strategy selection when it comes to responsible investing. Therefore, PfAB assesses the policy, process, and results of managers regarding responsible investing.
- **Sustainable bonds.** A target allocation to Sustainable bonds is included in the matching portfolio (based on the Green Bond Principles or Social Bond Principles).

The main data sources used to analyze ESG aspects, identify the principal adverse impacts of its investment decisions on sustainability factors and reports on sustainability aspects are MSCI and GRESB. PfAB also uses a fiduciary manager for engagement activities and reporting. Additionally, independently of the asset manager, the fiduciary manager conducts a comprehensive ESG risk analysis to gain integral insight into the portfolio's ESG risks.

Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

In onderstaande tabel is een overzicht van de belangrijkste ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen van PfAB op duurzaamheidsfactoren opgenomen. De belangrijkste ongunstige effecten zijn in 18 indicatoren voorgeschreven door de Sustainable Finance Disclosure Regulation. Daarnaast zijn door PfAB 2 aanvullende indicatoren geselecteerd en toegevoegd. Per indicator is beschreven of en zo ja welke maatregelen worden genomen om deze te beperken.

Indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024	Effecten 2025	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
KLIMAAT- EN ANDERE MILIEU-INDICATOREN						
Broeikasgassen	1. BKG-emissies	Scope 1-BKG-emissies	67.663 ton	83.219 ton	Hoeveelheid Scope 1 broeikasgasemissies uitgedrukt in ton CO2-equivalent per jaar. Scope 1 betreft directe emissies door ondernemingen. Voor het bepalen van de totale BKG-emissies is voor 51,69% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	Binnen de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille worden reductiedoelstellingen nagestreefd met als initieel oogmerk een CO2-reductie van 30%, een jaarlijkse reductie van 7% en een uiteindelijke net-zero CO2-uitstoot in 2050. De high yield obligaties worden belegd tegen een reguliere benchmark, waarbij een 30% lagere carbon footprint dan de benchmark wordt nagestreefd.
		Scope 2-BKG emissies	21.061 ton		Hoeveelheid Scope 2 broeikasgasemissies uitgedrukt in ton CO2-equivalent per jaar. Scope 2 betreft indirecte emissies als gevolg van de inkoop van energie door ondernemingen.	Hier wordt invulling aan gegeven door deze vereisten mee te geven aan de externe vermogensbeheerders als beleggingsrestricties en door het volgen van Climate Change benchmarks van MSCI, die zijn opgezet in overeenstemming

					Voor het bepalen van de totale BKG-emissies is voor 51,69% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	met de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs.
		Scope 3-BKG-emissies	499.527 ton	966.508 ton	Hoeveelheid Scope 3 broeikasgasemissies uitgedrukt in ton CO2-equivalent per jaar. Scope 3 betreft alle overige emissies in de waardeketen buiten Scope 1 en 2. Voor het bepalen van de totale BKG-emissies is voor 51,75% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	
		Totale BKG-emissies	588.250 ton	1.049.727 ton	Totale hoeveelheid Scope 1, Scope 2 en Scope 3 broeikasgasemissies uitgedrukt in ton CO2-equivalent per jaar. Voor het bepalen van de totale BKG-emissies is voor 51,69% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	

	2. Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk	121 ton/belegd vermogen in miljoen EUR	306,19 ton/belegd vermogen in miljoen EUR	Totale hoeveelheid Scope 1, Scope 2 en Scope 3 broeikasgasemissies uitgedrukt in ton CO₂-equivalent per jaar, gedeeld door de geaggregeerde ondernemingswaarde (Enterprise Value of EVIC), uitgedrukt in miljoen euro. Voor het bepalen van de totale koolstofvoetafdruk is voor 51,67% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	
	3. BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	751 ton/omzet in miljoen EUR	472,85 ton/omzet in miljoen EUR	Totale hoeveelheid Scope 1, Scope 2 en Scope 3 broeikasgasemissies uitgedrukt in ton CO₂-equivalent per jaar, gedeeld door de geaggregeerde omzet, uitgedrukt in miljoen euro. Voor het bepalen van de totale BKG-intensiteit is voor 51,88% van de relevante liquide	

					portefeuille data voorhanden.	
	4. Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	3,0%	3,05%	Ondernemingen die inkomsten halen uit exploratie, mijnbouw, winning, distributie of raffinage van verschillende soorten fossiele brandstoffen. Voor het bepalen van het totale aandeel verbruik en opwekking van niet hernieuwbare energie aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen is voor 51,82% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	Beleggingen in kolen en teerzanden worden voor de gehele portefeuille van PfAB uitgesloten.
	5. Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie en opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de	63%	60,13%	Niet-hernieuwbare energiebronnen zijnde andere energiebronnen dan wind-, zonne-energie (thermisch en fotovoltaïsch) en geothermische energie, omgevingsenergie, getijden, golf- en andere oceaanenergie, waterkracht, biomassa, stortgas, gas van rioolzuiveringsinstallaties en biogas.	In het engagementprogramma richt PfAB zich op het verhogen van het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix.

		totale energiebronnen			Voor het bepalen van het totale aandeel verbruik en opwekking van niet hernieuwbare energie aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen is voor 51,47% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	
	6. Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten	0,47 GWh/inkomsten per miljoen EUR	0,54 GWh/inkomsten per miljoen EUR	Voor het bepalen van deze parameter is voor 51,72% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	In het engagementprogramma richt PfAB zich op het verdubbelen van de energie-efficiëntie wereldwijd.
Biodiversiteit	7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben	2,3%	4,15%	Bij enige aanwezigheid en/of activiteiten in gebieden met een kwetsbare biodiversiteit wordt de gehele onderneming meegewogen. Voor het bepalen van deze parameter is voor 52,27% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	PfAB richt zich niet met specifieke maatregelen op deze indicator. In het kader van algemene engagement efforts zou wel overgegaan kunnen worden tot een dialoog wanneer sprake is van een incident met grote negatieve impact.
Watergehalte	8. Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd	0,000096 ton/belegd	0,01 ton/belegd	Bedrijven die het milieu ernstig schaden door grond- of	PfAB richt zich niet met specifieke maatregelen op deze indicator. In het kader van

		veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	vermogen in miljoen EUR	vermogen in miljoen EUR	watervervuiling op basis van relevante internationale richtlijnen. Voor het bepalen van deze parameter is voor 4,44% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	algemene engagement efforts zou wel overgegaan kunnen worden tot een dialoog wanneer sprake is van een incident met grote negatieve impact.
Afval	9. Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	0,15 ton/belegd vermogen in miljoen EUR	0,40 ton/belegd vermogen in miljoen EUR	Gevaarlijk afval en radioactief afval betekent afval zoals gedefinieerd in respectievelijk artikel 3, lid 2, van Richtlijn 2008/98/EG en artikel 3, lid 7, van Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van het Europees Parlement en de Raad. Voor het bepalen van deze parameter is voor 51,39% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	PfAB richt zich niet met specifieke maatregelen op deze indicator. In het kader van algemene engagement efforts zou wel overgegaan kunnen worden tot een dialoog wanneer sprake is van een incident met grote negatieve impact.
INDICATOREN VOOR SOCIALE THEMA'S EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN, EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN, EN BESTRIJDING VAN CORRUPTIE EN OMKOPING						
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden	10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de	0,0%	0,0%	Bedrijven die betrokken zijn bij claims van schendingen. Voor het bepalen van deze parameter is voor	PfAB onderschrijft zowel de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's) als de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.

	ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen			52,63% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	Wanneer ondernemingen na due diligence niet aan deze normen blijken te voldoen, vindt engagement plaats of wordt gebruik gemaakt van stemrecht op de aandeelhoudersvergaderingen. Op het moment dat actief aandeelhouderschap niet tot de gewenste gedragsverandering leidt, wordt overgegaan tot uitsluiting. Zeer ernstige schendingen van deze beginselen en richtsnoeren worden altijd uitgesloten.
	11. Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen van die VN-beginselen of OESO-richtsnoeren kunnen worden aangepakt	0,3%	0,41%	Bedrijven waarin wordt belegd en die de UNGC-principes hebben ondertekend, zijn verplicht jaarlijks verslag uit te brengen over hun nalevingsinspanning en. Voor het bepalen van deze parameter is voor 51,42% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	
	12. Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd	14,6%	14,45%	Procentuele verschil in beloning tussen mannen en vrouwen. Voor het bepalen van deze parameter is voor 47,97% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	

	13. Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	35,2%	35,59%	Het gemiddelde percentage vrouwelijke bestuursleden van ondernemingen waarin is belegd is 35,59% over het rapportagejaar 2025. Voor het bepalen van deze parameter is voor 51,08% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	incident met grote negatieve impact.
	14. Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0,0%	0,0%	Het aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens is 0,0% over het rapportagejaar 2025. Voor het bepalen van deze parameter is voor 58,51% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	Ondernemingen die zich bezighouden met controversiële wapens (chemische wapens, biologische wapens, landmijnen, clustermunitie, witte fosfor, nucleaire wapens, verarmd uranium) worden voor de gehele portefeuille van PfAB uitgesloten.

Indicatoren voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024	Effecten 2025	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
---	-----------	---------------	---------------	-------------	---

Ecologisch	15. BKG-intensiteit	BKG-intensiteit landen waarin is belegd	319 ton/BNP in miljoen EUR	297,87 ton/BNP in miljoen EUR	Hoeveelheid broeikasgasemissies van een land uitgedrukt in ton CO2-equivalent per jaar, gedeeld door het bruto nationaal product van een land in miljoen euro. Voor het bepalen van deze parameter is voor 100% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	PfAB belegt een deel van de matchingportefeuille in obligaties die als groen zijn geclassificeerd op basis van de Green Bond Principles. Ten aanzien van landselectie wordt niet expliciet rekening gehouden met de BKG-intensiteit van landen.
Sociaal	16. Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	2	2	Percentage van de beleggingen dat vertegenwoordigd wordt door landen die onderwerp zijn van EU-sancties als gevolg van schendingen van sociale rechten. Voor het bepalen van deze parameter is voor 100% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	Staatsobligaties uitgegeven door landen die onderworpen zijn aan sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie zijn uitgesloten door PfAB.

Indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid		Parameter	Effecten 2024	Effecten 2025	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Fossiele brandstoffen	17. Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen	Volgt	0%	De beleggingen in onroerend goed (zowel direct als beursgenoteerd) betrokken bij fossiele brandstoffen, gewogen naar het relatieve aandeel van de betreffende beleggingen in de totale portefeuille.	PfAB besteedt het beheer van de vastgoedportefeuille uitsluitend uit aan beheerders die aan een aantal duurzaamheidsvereisten voldoen: het afgeven van een net-zero commitment, het ondertekenen van UN PRI en het hebben van een ESG-beleid met bijbehorende rapportages. Daarnaast dienen de vastgoedportefeuilles een GRESB-score te hebben van 4 of 5 sterren. PfAB heeft zich gecommitteerd om met de beheerders van de vastgoedportefeuilles in gesprek te gaan over hoe woningen op een inclusieve, veerkrachtige en duurzame manier in de vastgoedportefeuilles gereflecteerd worden. PfAB verwacht dat deze maatregelen een (indirect) effect hebben op het beperken van deze ongunstige effecten.
Energie-efficiëntie	18. Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-	Volgt	2,83%	De beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva, gewogen	PfAB besteedt het beheer van de vastgoedportefeuille uitsluitend uit aan beheerders

		inefficiënte vastgoedactiva			naar het aandeel van de betreffende belegging in de totale beleggingen in vastgoedactiva.	die aan een aantal duurzaamheidsvereisten voldoen: het afgeven van een net-zero commitment, het ondertekenen van UN PRI en het hebben van een ESG-beleid met bijbehorende rapportages. Daarnaast dienen de vastgoedportefeuilles een GRESB-score te hebben van 4 of 5 sterren.
Andere indicatoren voor de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren						
KLIMAAT- EN ANDERE MILIEU-INDICATOREN						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid		Parameter	Effecten 2024	Effecten 2025	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Water-, afval- en materiaalemissies	Ontbossing	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor de aanpak van ontbossing	48,1%	45,48%	Voor het bepalen van deze parameter is voor 51,87% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	PfAB richt zich niet met specifieke maatregelen op deze indicator. In het kader van algemene engagement efforts zou wel overgegaan kunnen worden tot een dialoog wanneer sprake is

						van een incident met grote negatieve impact.
INDICATOREN VOOR SOCIALE THEMA'S EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN, EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN, EN BESTRIJDING VAN CORRUPJTIE EN OMKOPING						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024	Effecten 2025	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
Sociale thema's en arbeidsomstandighed en	Gevallen van discriminatie	1. Aantal gemelde gevallen van discriminatie bij ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als gewogen gemiddelde 2. Aantal gevallen van discriminatie dat bij ondernemingen waarin is belegd tot sancties heeft geleid, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	0,00% (19 incidenten)	0,00% (17 incidenten)	Voor het bepalen van deze parameter is voor 52,67% van de relevante liquide portefeuille data voorhanden.	PfAB richt zich niet met specifieke maatregelen op deze indicator. In het kader van algemene engagement efforts zou wel overgegaan kunnen worden tot een dialoog wanneer sprake is van een incident met grote negatieve impact.

Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

Beleid en totstandkoming van het beleid

Pensioenfondsen voor de Architectenbureaus (hierna PfAB) heeft een Beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (hierna MVB-Beleid) opgesteld en gepubliceerd op de website. Het MVB-beleid is voorbereid door de beleggingsadviescommissie, getoetst door de risicocommissie en is vastgesteld door het bestuur van PfAB, na consultatie met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Binnen het bestuur van PfAB is een portefeuillehouder ESG aangesteld. De meest recente versie van het MVB-beleid is vastgesteld in april 2024. In het MVB-Beleid is opgenomen hoe PfAB ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren vaststelt en prioriteert.

Twee ESG-beliefs vormen het kader voor de uitwerking en implementatie van het MVB-beleid. Deze beliefs zijn vastgesteld door het bestuur van PfAB. Het betreft de volgende twee beliefs:

1. Het pensioenfonds heeft een maatschappelijk rol in het bijdragen aan een leefbare en duurzame wereld. PfAB ziet voor zichzelf een ethische rol op het gebied van ESG, waaronder nadrukkelijk ook het klimaat. De belanghebbenden (deelnemers en werkgevers) van PfAB vinden ESG en klimaat erg belangrijk.
2. Het meewegen en integreren van “Environmental, Social and Governance” aspecten in de beleggingskeuzes draagt bij aan verantwoorde, stabiele en positieve beleggingsresultaten. PfAB is van mening dat schadelijke gevolgen van een economische activiteit niet voor onbepaalde tijd op mens, maatschappij en milieu afgewenteld kunnen worden. Vroeg of laat staat daar een prijs tegenover. Daarbij leidt het beter bestand maken van de portefeuille tegen risico's die voortvloeien uit klimaatverandering en de energietransitie, zoals “stranded assets”, tot reductie van factoren met een specifieke negatieve impact.

Bij de ontwikkeling en totstandkoming van het MVB-beleid vindt PfAB het belangrijk dat dit goed aansluit bij de verwachtingen van deelnemers en belanghebbenden. In 2020, 2022 en 2023 heeft PfAB onderzoeken bij deelnemers uitgevoerd met betrekking tot de voorkeuren van deelnemers ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen. Uit de onderzoeken bleek dat duurzaam en verantwoord beleggen een belangrijk thema is en met name klimaat/milieu. Deze voorkeuren zijn opgenomen in het MVB-beleid.

PfAB heeft in 2018 het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen convenant ondertekend (hierna: IMVB convenant). Hiermee heeft PfAB zich gecommitteerd aan het implementeren van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de “Guiding Principles on Business and Human Rights” van de United Nations (UNGPs) in haar beleggingsportefeuille.

Uitvoering beleid

Binnen het bestuur van PfAB is een portefeuillehouder ESG aangesteld. Het bestuur van PfAB is eindverantwoordelijk voor het gehele beleggingsproces en neemt beslissingen van beleidsmatige en strategische aard. Het bestuur evalueert daartoe jaarlijks de invulling van verantwoord beleggen door de uitvoerder en beheerders.

PfAB stelt jaarlijks een operationeel plan op waarin onder meer de jaarlijkse evaluatie van het MVB-beleid wordt geagendeerd. De doelstelling hiervan is de borging dat het beleid effectief is, het beleid aansluit bij actuele wet- en regelgeving, visie van het bestuur en deelnemers en andere relevante ontwikkelingen op het gebied van MVB.

PfAB heeft een fiduciair manager aangesteld (Columbia Threadneedle Netherlands bv). De fiduciair manager stelt onafhankelijk van de vermogensbeheerder een uitgebreide ESG risicoanalyse op,

waarmee integraal inzicht in de ESG-risico's van de portefeuille wordt verkregen. Deze risicorapportage wordt halfjaarlijks opgeleverd.

Ten behoeve van deze evaluatie verwacht PfAB van beheerders en andere dienstverleners dat zij ten minste jaarlijks inzicht geven in de wijze waarop zij invulling hebben gegeven aan het MVB-beleid en de aandachtsgebieden van PfAB. De prestaties op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen zijn medebepalend voor de totale beoordeling van hun prestaties.

Methodes

Het beleid van PfAB bestaat uit twee niveaus.

1. Strategisch beleggingsbeleid (selectie beleggingscategorieën)

Voor elke beleggingscategorie stelt PfAB een investment casus op. Alle bestaande beleggingscategorieën worden tenminste eens per drie jaar geëvalueerd. Dat gebeurt middels een investment casus per individuele categorie. De beleggingscategorieën worden beoordeeld op basis van 10 criteria, waar MVB ook onderdeel van uit maakt. Bij het MVB-perspectief komen de volgende zaken aan bod:

- De impact van een categorie op de wereld (hier wordt specifiek gekeken naar de negatieve bijdrage van de onderliggende ondernemingen);
- De impact van klimaatrisico op een categorie (zowel transitierisico als fysiek risico);
- De ESG-beleggingsmogelijkheden en ESG-data beschikbaarheid.

Naast een generieke evaluatie bevat de investment casus ook een toets aan de hand van de investment beliefs (inclusief de MVB investment belief) en een kwantitatieve portefeuille analyse. In geval van een positief oordeel door PfAB volgt het opstellen van een kaderstelling voor een beleggingscategorie. Hierin staan de criteria, voorkeuren en randvoorwaarden opgeschreven waaraan een belegging dient te voldoen. Deze criteria gelden als vertrekpunt voor de uitvoering. Het MVB-beleid vormt een specifiek onderdeel van de Kaderstelling. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan MVB wisselt per categorie, afhankelijk van de mogelijkheden en investment beliefs.

2. Implementatie

ESG-criteria spelen een rol bij:

- De inrichting van de onderliggende mandaten en uitvoering (zoals selectie van benchmarks);
- De selectie van externe vermogensbeheerders;
- Het engagementprogramma.

Als onderdeel van het engagement programma wordt door de engagement provider due diligence uitgevoerd op basis van de relevante onderwerpen in de OESO-richtlijnen: Mensenrechten; Arbeidsomstandigheden; Milieu; Tegengaan van corruptie; Consumentenbelangen; Wetenschap en technologie; Mededinging; Belasting.

Onderliggende ondernemingen worden op deze onderwerpen gescreend en daarbij wordt gekeken naar zowel incidenten binnen de eigen onderneming als naar de toeleveringsketen van de onderneming. Vervolgens wordt bepaald hoe ernstig een incident is op basis van de volgende drie OESO-criteria:

- Schaal (de zwaarte van negatieve impact);
- Reikwijdte (bijvoorbeeld aantal getroffen individuen of omvang van milieuschade);
- Onomkeerbaarheid (de mogelijkheden om negatieve impact op individuen of het milieu te herstellen t.o.v. de situatie voor de negatieve impact).

Vervolgens kan overgegaan worden op engagement, stemmen of uitsluiting. Zeer ernstige schenders van de OESO-richtlijnen horen niet thuis in de portefeuille van PFAB en worden door de

vermogensbeheerders uitgesloten. Ook wanneer actief aandeelhouderschap door middel van engagement/stemmen niet tot gewenste gedragsverandering leidt, dan zal PfAB met de beheerders in overleg gaan om over te gaan tot uitsluiting.

Foutmarges

Het beleid is gebaseerd op data en op ondersteuning van externe partijen. Uiteraard leidt dit tot beperkingen. Er is niet altijd (gerapporteerde) data aanwezig. Ook is de data niet altijd actueel. Er kan enige tijd zitten tussen het materialiseren van een schending en de rapportage erover. Dit kan tijdelijk tot gevolg hebben dat ernstige ongunstige effecten ongewild wel veroorzaakt worden door ondernemingen in de portefeuille.

Databronnen

Pensioenfondsen voor de Architectenbureaus maakt gebruik van de volgende databronnen, met name via de fiduciaire vermogensbeheerder:

- MSCI voor de screening op activiteiten, Guiding Principles on Business and Human Rights en Global Compact principes van de Verenigde Naties
- MSCI voor de CO2-intensiteit/footprint rapportages
- MSCI voor PAI-rapportage
- GRESB voor de ESG meting van de vastgoedportefeuille
- CTI voor engagementactiviteiten en rapportages.

Externe vermogensbeheerders en CTI kunnen zelf andere databronnen gebruiken.

Engagementbeleid

Via haar engagement provider, Columbia Threadneedle Investments, gaat PfAB de dialoog aan met ondernemingen. Het uiteindelijke doel van deze engagementactiviteiten is lange termijn waarde creatie bewerkstelligen. PfAB heeft met haar engagement provider, Columbia Threadneedle Investments, afgesproken dat zij engagement actief inzet om zichtbaar en concreet invulling te geven aan klimaatverandering en de beheersing van risico's die samenhangen met het gedrag van bedrijven in relatie tot de principes van de UN Global Compact en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Indien negatieve bijdrages van de onderliggende ondernemingen hebben voorgedaan, vraagt PfAB de uitvoerder van het engagementprogramma om herstel en verhaal te bevorderen als onderdeel van engagement op de onderliggende onderneming. Dit beleid wordt toegepast op de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille.

Door middel van jaarlijkse consulatie en input daarop oefent PfAB invloed uit op de aandachtsgebieden voor het engagementprogramma van de uitvoerder. Daarnaast sluit PfAB in specifieke gevallen zelf aan bij engagementgesprekken met de onderliggende ondernemingen.

Wanneer actief aandeelhouderschap door middel van engagement of stemmen niet tot de gewenste gedragsverandering leidt, zal PfAB met de beheerders in overleg gaan om over te gaan tot uitsluiting. Voor ondernemingen in bepaalde sectoren (controversiële wapens, tabak en mijnbouw van thermische kolen & teerzanden) ziet PfAB engagement niet als het geschikte instrument, en wordt gekozen voor directe uitsluiting. Hetzelfde geldt voor zeer ernstige schenders van de OESO-richtlijnen.

Verwijzingen naar internationale normen

PfAB onderschrijft diverse internationale richtlijnen en standaarden op het gebied van verantwoord beleggen.

PfAB streeft ernaar de CO₂-reductie van de portefeuille in lijn te brengen met de internationale afspraken van het Akkoord van Parijs. Daarom belegt PfAB de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille tegen de MSCI Climate Change benchmarks, en de hoogrentende obligatieportefeuille tegen een reguliere benchmark met een 30% lagere carbon footprint dan de benchmark. PfAB maakt geen gebruik van een toekomstgericht klimaatscenario, gezien de omvang van de portefeuille, de diversiteit in beleggingscategorieën en onvoldoende beschikbaarheid van data is dit niet opportuun.

Daarnaast heeft PfAB het IMVB convenant ondertekend, waarmee PfAB zich gecommitteerd heeft aan het implementeren van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights in haar beleggingsportefeuille. PfAB belegt niet in zeer ernstige schenders van de OESO-richtlijnen en heeft benchmarks geselecteerd die schenders van de OESO-richtlijnen en UNGP's uitsluiten.

Historische vergelijking

De historische waarde van indicatoren zijn opgenomen in de bovenstaande tabel (aanvangsjaar 2024). De datadekking varieert per indicator van circa 4,44% tot 100% en is in 2025 voor diverse indicatoren verder toegenomen. Onderstaand worden de belangrijkste trends geduid:

- **Klimaat (indicatoren 1 – 6):** De absolute gefinancierde emissies en koolstofvoetafdruk zijn in 2025 gestegen ten opzichte van 2024 (indicatoren 1 en 2). De stijging is het gevolg van hogere scope 3 emissies – een bredere marktontwikkeling. Het pensioenfonds stuurt op scope 1 en 2. Scope 3 is erg afhankelijk van de gehanteerde schattingsmethodologie en is daarom minder geschikt om op te sturen. Daarbij kennen scope 3-emissies een hoge mate van dubbeltelling binnen waardeketens, waardoor toenames sterker kunnen doorwerken in de totale emissiecijfers. Scope 3 emissies worden daarom doorgaans gezien als minder betrouwbaar. De betrouwbaardere scope 1 en 2 emissies laten juist een lichte daling zien. Hoewel er geen afzonderlijke data beschikbaar is voor scope 1- en scope 2-emissies, is de gezamenlijke uitstoot wel gedaald ten opzichte van 2024. Voor de CO₂-intensiteit (indicator 3) is ook een daling te zien, wat het verschil weerspiegelt tussen normalisatie op belegd vermogen (voetafdruk) versus omzet (intensiteit). De blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen (indicator 4) en de intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten (indicator 6) zijn licht gestegen. Wel scoort het pensioenfonds op deze indicatoren beter dan een representatieve benchmark. Het aandeel verbruik niet-hernieuwbare energie (indicator 5) is gedaald.
- **Milieu-overig (indicatoren 7 – 9):** De blootstelling aan biodiversiteitsgevoelige gebieden (indicator 7), de emissies in water (indicator 8) en het aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval (indicator 9) zijn licht gestegen. Een deel van de stijging van indicator 8 en indicator 9 kunnen verklaard worden door een verhoogde datadekking ten opzichte van 2024.

- **Sociale indicatoren (indicatoren 10 – 14):** De blootstelling aan UNGC/OESO-schendingen (indicator 10) en controversiële wapens (indicator 14) is 0%, in lijn met het uitsluitingsbeleid. Indicator 11 (ontbreken van compliance mechanismen) laat een lichte stijging zien van 0,3% naar 0,41%. Een deel van de stijging kan verklaard worden door een verlaagde datadekking ten opzichte van 2024. De niet-gecorrigeerde loonkloof (indicator 12) is licht gedaald. De genderdiversiteit in raden van het bestuur (indicator 13) is licht verbeterd van 35,2% naar 35,59%.
- **Overheden en vastgoed (indicatoren 15 – 18):** De BKG-intensiteit van landen (indicator 15) is gedaald ten opzichte van 2024. Deze ontwikkeling ligt in lijn met de klimaatambities van het pensioenfonds. Het aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (indicator 16) is gelijk gebleven op 2 landen ten opzichte van 2024 (het betreft Turkije en China). Elk door de EU gesanctioneerd land wordt gezien als een land dat sociale rechten schendt. MSCI beoordeelde dat dit onder andere het geval was als er sprake was van een wapenembargo. De exposure naar deze landen is niet direct maar indirect, via een fondsbelegging.
- **Optionele indicatoren:** Het aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor de aanpak van ontbossing is gedaald van 48,1% naar 45,48% ten opzichte van 2024. Het aantal gemelde gevallen van discriminatie is gedaald van 19 naar 17 incidenten.